

Lieta C-269/19

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2019. gada 29. marts

Iesniedzējtiesa:

Curtea de Apel Cluj (Rumānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 27. februāris

Apelācijas sūdzības iesniedzēja:

Banca B. SA

Atbildētājs apelācijas instancē:

A. A. A.

Pamatlietas priekšmets

Apelācijas sūdzība, ko *Banca B. SA*, atbildētāja pirmajā instancē, iesniegusi par *Tribunalul Specializat Cluj* (Klužas Speciālā tiesa, Rumānija) spriedumu, kas daļēji apmierināja A. A. A. prasību, atzīstot par negodīgiem vairākus pušu starpā noslēgtā aizdevuma līguma noteikumus tostarp attiecībā uz mainīgās procentu likmes aprēķina metodi.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. pantu tiek lūgts interpretēt Direktīvas 93/13/EEK 6. panta 1. punktu

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai Direktīvas 93/13/EEK 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja aizdevuma līguma noteikums - par mainīgās procentu likmes noteikšanas mehānismu atbilstoši formulai “fiksēta marža un atsauces procenti, ko

banka piemēro uz nepārskatāmu kritēriju pamata”, saskaņā ar kuru fiksētā procentu likme tiek piemērota tikai pirmajā gadā, taču nākamajos gados tiek piemērota atbilstoši minētajai formulai noteikta mainīgā likme - ir atzīts par negodīgu, valsts tiesa drīkst koriģēt līgumu, nosakot mainīgo procentu aprēķina metodi, pamatojoties uz pārskatāmiem atsauces parametriem (LIBOR/EURIBOR) un uz bankas fiksēto maržu, ievērojot aizdevuma līgumā ietvertos faktu elementus, lai garantētu labāku patērētāja aizsardzību?

2. Ja atbilde uz iepriekšējo prejudiciālo jautājumu ir noliedzoša, vai Direktīvas 93/13/EEK 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja tāds līguma noteikums kā iepriekš minētais ir atzīts par negodīgu, valsts tiesa drīkst nolēmuma ceļā noteikt fiksētu procentu likmi ar atsauci uz fiksēto maržu, kas paredzēta līguma izpildes otrajam gadam, vai ar atsauci uz pirmā gada fiksēto procentu likmi?

3. Ja atbilde uz iepriekšējo prejudiciālo jautājumu ir noliedzoša, vai Direktīvas 93/13/EEK 6. panta 1. punkts un efektivitātes princips ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja tāds līguma noteikums kā iepriekš minētais ir atzīts par negodīgu, tiem ir pretrunā, ka valsts tiesa, nenoteikdama atsauces parametrus, uzliek pusēm pienākumu vienoties par jaunu procentu likmi?

4. Ja atbilde uz iepriekšējo prejudiciālo jautājumu ir noliedzoša, ar kādiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem ir iespējams garantēt patērētāju aizsardzību atbilstoši Direktīvas 93/13/EEK 6. panta 1. punktā noteiktajam?

Atbilstošās Savienības tiesību normas un Tiesas judikatūra

Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos, 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts;

Spriedums, 2012. gada 14. jūnijs, *Banco Español de Crédito* (C-618/10, EU:C:2012:349), 63.-65. punkts un rezolutīvā daļa;

Spriedums, 2013. gada 30. maijs, *Jörös* (C-397/11, EU:C:2013:340), 40.-47. punkts un rezolutīvā daļa;

Spriedums, 2014. gada 30. aprīlis, *Kásler un Káserné Rábai* (C-26/13, EU:C:2014:282);

Spriedums, 2015. gada 21. janvāris, *Unicaja Banco un Caixabank* (C-482/13, C-484/13, C-485/13 un C-487/13, EU:C:2015:21);

Spriedums, 2016. gada 21. decembris, *Gutiérrez Naranjo* (C-154/15, C-307/15 un C-308/15, EU:C:2016:980).

Atbilstošās valsts tiesību normas

Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (Likums Nr. 193/2000 par negodīgiem noteikumiem līgumos, kas noslēgti starp komersantiem un patērētājiem; turpmāk tekstā – “Likums Nr. 193/2000”), kas transponē Direktīvas 93/13 noteikumus un 6. pantā būtībā paredz, ka līgumā ietvertie negodīgie noteikumi nerada sekas patērētājam, un līgums turpina radīt sekas ar patērētāja piekrišanu tikai tad, ja pēc minēto noteikumu svītrosanas tas var pastāvēt, un 7. pantā paredz, ka tad, ja līgums pēc noteikumu, kas atzīti par negodīgiem, svītrosanas vairs nevar radīt sekas, patērētājam ir tiesības lūgt izbeigt līgumu, kā arī atlīdzināt kaitējumu, ja tāds ir nodarīts.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori (Valdības steidzamības kārtībā pieņemtais rīkojums Nr. 50/2010 par patēriņa kredītlīgumiem) turpmāk tekstā – “O.U.G. Nr. 50/2010”), kura 37. panta a) punktā ir paredzēts, ka aizdevuma līgumos ar mainīgu procentu likmi šī likme atkarībā no aizņēmuma valūtas ir piesaistīta etalonu EURIBOR/ROBOR/LIBOR/*Banca Națională a României* (Rumānijas Valsts banka) atsauces likmes svārstībām, kam aizdevējs var pievienot noteiktu maržu, kas fiksēta attiecībā uz visu līguma spēkā esamības laiku.

Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorului (Valdības rīkojums Nr. 21/1992 par patērētāju aizsardzību; turpmāk tekstā – “O.G. Nr. 21/1992”), kas 9³. panta g) punkta 1. apakšpunktā, kas ieviests ar *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 174/2008* (Steidzamības kārtībā pieņemtais valdības rīkojums Nr. 174/2008), paredz, ka ar patērētājiem noslēgtos mainīgas procentu likmes aizdevuma līgumos finanšu pakalpojumu sniedzējiem ir jānodrošina, lai procentu likmju maiņa būtu neatkarīga no finanšu pakalpojumu sniedzēja gribas, jo šī maiņa ir piesaistīta līgumā precizētu noteiktu un pārbaudāmu etalonu svārstībām.

Īss lietas apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 2007. gada 5. jūnijā apelācijas sūdzības iesniedzēja SC BANCA B. SA un atbildētājs apelācijas instancē A. A. A. kā aizņēmējs uz 300 mēnešu termiņu noslēdza personīga aizdevuma līgumu ar pirmās hipotēkas nodrošinājumu 182 222 EUR apmērā.
- 2 Līgumā bija paredzēta 7,4 % gada procentu likme par aizdevuma piešķiršanas pirmo gadu, savukārt tekošo procentu likmi par nākamo periodu veidoja bankas aizdevējas filiālēs norādītā mainīgā atsauces likme, kam pieskaitīti 1,50 procentpunkti (līguma 5. punkts).
- 3 Vispārīgajos aizdevuma noteikumos bija paredzēts, ka aizdevuma periodā tekošā procentu likme var mainīties atkarībā no izmaiņām klienta parāda bankai vienotajā apkalpošanā (līguma 2.6. punkts) un ka banka var grozīt procentu likmi bez

aizņēmēja piekrišanas atkarībā no aizdevuma resursu izmaksām (līguma 2.10.a punkts). Saskaņā ar tie pašiem vispārīgajiem noteikumiem par aizdevumiem pēc mainīgas procentu likmes, kas noteikta atkarībā no etalona LIBOR/EURIBOR, procentu likme var mainīties atkarībā no šīs pēdējās likmes izmaiņām (līguma 2.10.b punkts). Jaunā procentu likme, kas ir pārskatāma katru ceturksni, tiek izlikta bankas telpās no dienas, kad tā tiek piemērota, un to piemēro grozījuma dienā pastāvošajam aizdevuma atlikumam (līguma 2.11. punkts).

- 4 2017. gada 9. jūnijā A. A. A. vērsās *Tribunalul Specializat Cluj* (Klužas Speciālā tiesa) (turpmāk tekstā – “pirmās instances tiesa”), prasot atzīt, ka līguma noteikumi par mainīgo procentu likmi ir negodīgi un līdz ar to nav spēkā. Vēl viņš prasīja, lai bankai tiktu piespriests grozīt noteikumus atbilstoši konstatētajai spēkā neesamībai un pušu gribai līguma noslēgšanas dienā, lai tai liktu atmaksāt summas, kas pārmērīgi iekasētas saskaņā ar negodīgajiem noteikumiem, un lūdz pārrēķināt procentu likmi gan retroaktīvi, gan turpmāk atbilstoši šādai formulai: galvenokārt, etalona 6 mēnešu EURIBOR vērtība, kam pieskaitīti 1,5 procentpunkti, un, pakārtoti, fiksētā procentu likme, kas tika paredzēta pie aizdevuma līguma noslēgšanas, proti, 7,4 %.
- 5 Ar 2018. gada 23. janvāra spriedumu civillietā pirmās instances tiesa daļēji apmierināja šo prasību, atzīstot par daļēji absolūti spēkā neesošiem aizdevuma līguma 5. punkta noteikumu (tikai daļā par mainīgās likmes veidošanas mehānismu, proti, vārdkopu “tekošo procentu likmi veido [B.] filiālēs izliktā mainīgā atsauces likme”), kā arī 2.6., 2.10.a un 2.11. punktu. Vēl tika pasludināta aizdevuma līguma 2.10.b punktā ietvertā noteikuma absolūta spēkā neesamība daļā, kurā ir paredzēts, ka aizdevējam ir tikai iespēja, un nevis pienākums, pārskatīt mainīgo procentu likmi atbilstoši līgumā precizētajiem etaloniem, proti, LIBOR/EURIBOR.
- 6 Vēl pirmās instances tiesa uzdeva bankai izskaidrot līguma noteikumu par procentiem aizdevuma līgumā, norādot procentus veidojošos elementus un apjomu: 1,50 procentpunkti (līguma 5. punktā paredzētā marža) + 6 mēnešu EURIBOR. Vēl tiesa noteica, ka procenti tiks grozīti tikai uz 6 mēnešu EURIBOR etalona pamata, precizējot, ka bankas marža ir fiksēta un var tikt grozīta tikai pusēm par to vienojoties rakstveidā.
- 7 Atbildētājai bankai tika piespriests atmaksāt visas summas, ko tā uz negodīgo līguma noteikumu pamata saņēmusi pārmērīgi salīdzinājumā ar summu, kas aprēķināta, piemērojot pirmās instances tiesas izmantoto formulu.
- 8 Konstatējusi, ka līguma noteikums, kas bankai dod iespēju vienpusēji grozīt tekošo procentu likmi bez pārskatāmiem kritērijiem, ir negodīgs, pirmās instances tiesa norādīja, ka svītrot šādu līguma noteikumu, nenosakot no šīs konstatācijas izrietošās sekas, praktiski nozīmētu grozīt līgumu, par procentu likmi nosakot aizdevuma pirmajā gadā spēkā esošo likmi, tādējādi padarot līgumu īpaši izdevīgu komersantam – perspektīva, kas iespējamās sarunas *a priori* nolemtu

prognozējamai neveiksmei. Turklāt, nosakot fiksētu procentu likmi, līgums tiktu grozīts pretēji tam, par ko ir vienojušās mainīgu procentu likmi nolīgušās puses.

- 9 Atsaucoties uz Tiesas spriedumiem *Banco Español de Crédito* (C-618/10), *Unicaja Banco* un *Caixabank* (C-482/13) un *Jőrös* (C-397/11), pirmās instances tiesa norādīja, ka gluži vienkārši atzīstot līguma noteikumu par absolūti spēkā neesošu, tiek atņemta iespēja līgumā jebkādi mainīt procentus, un tas savukārt liek apšaubīt pašu līguma turpmākas pastāvēšanas iespēju, un ka jaunu sarunu sākšana pušu starpā negarantētu iedarbīgu un efektīvu strīda atrisināšanu, jo to neizdošanās rezultātā puses no jauna vērstos tiesā.
- 10 Tā kā, ievērojot visus šos apsvērumus, pirmās instances tiesa uzskatīja, ka tiesas "iejaukšanās pasākumam" negodīgo elementu korekcijai/likvidēšanai ir jāprevalē un ka tas ir nepieciešams, lai atjaunotu līgumisko līdzsvaru, šī tiesa, tā kā līguma noslēgšanas brīdī nebija spēkā nevienas valsts tiesību normas, kas regulētu metodi, ar kuru noteikt procentu likmes ar hipotēku nodrošinātos aizdevuma līgumos, nolēma pēc analogijas piemērot *O.G. Nr. 21/1992* 9³. panta g) punkta 1. apakšpunktā, kā arī *O.U.G. Nr. 50/2010* 37. panta a) punktā noteikto.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 11 A. A. A. uzskata, ka noteikumi par procentu noteikšanas metodi – daļa, kas attiecas uz *mainīgo atsaucē likmi* –, ir negodīgi, jo šī procentu likmes sastāvdaļa ļauj bankai patvaļīgi grozīt procentu apmēru, tādējādi kaitējot patērētāju legītimajām interesēm.
- 12 Apelācijas sūdzību iesniegusi banka būtībā apgalvo, ka pirmās instances tiesa ir grozījusi aprēķina formulu attiecībā uz visu aizdevuma termiņu, pilnīgi neņemot vērā gribu, ko puses paidušas līguma noslēgšanas brīdī un tādējādi pārsniedzot sev piekrītošās tiesas spriešanas pilnvaras un neņemot vērā neseno Tiesas judikatūru, it īpaši spriedumu, kas pasludināts lietā C-618/10, *Banco Español de Crédito*. Tā uzskata, ka tiesību aktu simetrijas princips nozīmē, ka no līguma izrietošo tiesisko attiecību grozījumi var tikt veikti tikai līgumiski, nevis tiesas ceļā. Turklāt, pēc bankas domām, pirmās instances tiesa ir kļūdaini pamatojusi savu lēmumu uz *O.G. Nr. 21/1992* 9³. panta g) punkta 1. apakšpunkta un uz *O.U.G. Nr. 50/2010* noteikumiem, kuri nebija spēkā aizdevuma līguma noslēgšanas dienā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 13 Pēc iesniedzējtiesas domām, ievērojot iepriekš atgādināto Tiesas judikatūru, valsts tiesas atšķirīgi interpretēja un piemēroja Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu transponējošā Likuma Nr. 193/2000 6. panta noteikumus, šādi radot nepieciešamību lūgt Tiesu interpretēt šo pēdējo minēto pantu, lai noskaidrotu, kādas sekas izriet no apstākļa, ka par negodīgu tiek atzīts noteikums par aizdevuma līguma ietvaros no aizdevuma otrā gada piemērojamo mainīgo

- procentu aprēķina metodi, kas paredz fiksētu likmi pirmajā gadā un mainīgu likmi nākamajos gados.
- 14 Saskaņā ar valsts tiesībām no līguma noteikuma negodīguma atzīšanas izrietošā sankcija vienmēr ir šā noteikuma absolūta spēkā neesamība. Valsts judikatūrā tomēr pastāv atšķirīgi viedokļi par šādas sankcijas tiesiskajām sekām līdzēju tiesiskajās attiecībās, konkrēti jautājumā par procentu aprēķina metožu noteikšanu nākotnē.
  - 15 **Pirmais viedoklis** ir tāds, ka no nolēmumi, kuros ir konstatēts līguma noteikuma par mainīgo procentu aprēķina metodi negodīgums, liek pusēm veikt sarunas, lai noteiktu jaunu procentu aprēķina metodi. Tiek uzskatīts, ka pusēm ir pienākums labticīgi, efektīvi un iedarbīgi apspriest šo noteikumu, tā ka var turpināties pušu noslēgtā līguma izpilde.
  - 16 Šo risinājumu atbalstošās tiesas uzskatīja, ka nedz valsts tiesību akti, nedz Direktīva 93/13 neļauj tiesai iejaukties vienošanās, kas noteikta uz pušu gribas pamata, un grozīt kāda līguma noteikuma saturu. Tāpēc šīs tiesu iestādes uzskata, ka Tiesas judikatūra, konkrēti spriedums *Banco Español de Crédito*, skaidri liedz tiesai papildināt pušu vienošanos, jo līgumslēdzējas puses ir suverēnas visu līguma noteikumu noteikšanā.
  - 17 Tālāk iesniedzējtiesa izklāsta vairākus šā viedokļa trūkumus. Pirmkārt, šim viedoklim sekojošie spriedumi ir kritizējami, jo neizskaidro, vai ir iespējams turpināt aizdevuma līguma izpildi, savukārt tas esot pretrunā Tiesas sprieduma *Jörös* 48. punktā noteiktajam. Uzliekot pusēm pienākumu atsākt sarunas, tiek novilcināta iespēja noskaidrot jautājumu, vai ir vai nav iespējams turpināt līguma izpildi.
  - 18 Otrkārt, strīds nebūtu galīgi atrisināts, lai gan ar procedūras uzsākšanu izvirzītais mērķis tieši ir konflikta pušu starpā atrisināšana. Proti, nav izslēdzams, ka, sarunām nonākot strupceļā, no jauna rodas vajadzība vērsties tiesā, lai noteiktu procentu aprēķina metodi. Tamlīdzīgas situācijas ir jau atgadījušās, un tiesas, kurās puses vērsušās, noraidīja šīs prasības, pamatojot ar to, ka līgumam jābūt pušu vienošanās rezultātam, un tiesu iestāde to nevar uzspiest. Šādā situācijā var tikt apšaubīta paša aizdevuma līguma turpmāka pastāvēšana, jo procentu neesamības gadījumā komersanta saistībām zustu pamats.
  - 19 Treškārt, tā kā sprieduma pasludināšanas brīdī nav derīgas procentu aprēķina metodes, vēl viens iebildums pret šādu tiesu praksi skar tiesas grūtības kvantificēt procentus, kas pārmaksāti uz negodīgā līguma noteikuma pamata un ir jāatmaksā. Dažas tiesas ir noraidījušas atmaksas prasības kā pārsteidzīgas, uzskatot, ka ir nepieciešama aprēķina formula uz līgumiska pamata, savukārt citas tiesas ir lūgušas pusēm parakstīt papildaktu pie līguma, kurā būtu noteikta aprēķina metode, kas piemērojama arī retroaktīvi kopš līguma noslēgšanas brīža.
  - 20 No vienas puses, Tiesas judikatūra nosakot tiesības uz atmaksu par pakalpojumiem, kas sniegti uz negodīga līguma noteikuma pamata (spriedums

Gutiérrez Naranjo), un, no otras puses, valsts tiesības kā absolūtas spēkā neesamības konstatācijas sekas liekot atjaunot pušu starpā līdz līguma noslēgšanai pastāvējušo stāvokli, atmaksājot summas, kas samaksātas uz negodīgā noteikuma pamata.

- 21 Ceturtkārt, praksē spriedumos, kuros līgumslēdzējām pusēm bija noteikts pienākums veikt sarunas, šis pienākums bija noteikts nevis sprieduma rezolutīvajā daļā, bet gan vienīgi tā motīvu daļā, nenorādot skaidrus atsauces parametrus, kas ierobežotu sarunu jomu (paredzētais ilgums, kalendārs, vērā ņemamie aspekti, sankcijas).
- 22 **Otrais viedoklis** ir tāds, ka tiesa atzīst, ka noteikums par procentiem ir negodīgs, un uzliek pienākumu koriģēt līgumu, nosakot, ka no aizdevuma otrā gada, proti, pēc laikposma, kurā paredzēta fiksēta procentu likme, beigām tiek piemērota procentu aprēķina formula, ko veido fiksēta marža, kas piemērojama no aizdevuma otrā gada, un kam pieskaita etalonu, kurš derīgs valūtai, kurā parakstīts aizdevums – LIBOR/EURIBOR.
- 23 Tiesas, kuras seko šai tiesu praksei, uzskatīja, ka negodīga ir tikai tā līguma noteikuma daļa, kas paredz mainīgu, nepārskatāmu parametru, un nevis tā daļa, kas paredz fiksētu maržu, kas noteikta kā procentuāla daļa un par ko abas puses vienojušās. Minētās tiesas – uzskatot, ka vienkārša pušu vienošanās noteikumu par procentiem absolūtas spēkā neesamības konstatācija izraisītu to, ka, lai gan puses ir vienojušās par mainīgu procentu likmi, līgums vairs neparedz nekādu derīgu metodi tās maiņai, un tas savukārt apdraud pušu līguma turpmāko pastāvēšanu, un ka šā jautājuma atstāšana pušu sarunu ziņā nenodrošinātu iedarbīgu un efektīvu strīda atrisināšanu –, balstījās uz fiksēto maržu, kam pievienoja objektīvu, pārskatāmu un pārbaudāmu parametru (EURIBOR/LIBOR), tādējādi saglabājot procentu mainīgumu.
- 24 Lai attaisnotu savu izvēli attiecībā uz mainīguma elementu, kas pievienojams fiksētajai maržai, minētās tiesas pamatojās uz tiesību normām, kuras stājās spēkā pēc līguma noslēgšanas, proti, *O.G.* Nr. 21/1992 9³. panta g) punkta 1. apakšpunktu un *O.U.G.* Nr. 50/2010 37. panta a) punktu, ko tās piemēroja pēc analogijas. Iesniedzējtiesa norāda, ka šīm tiesību normām šajā strīdā nav nozīmes un ka aizdevuma līguma noslēgšanas dienā valsts tiesībās nepastāvēja tiesību normas, kas regulētu tiesas iespēju koriģēt pušu starpā noslēgto līgumu.
- 25 Citas tiesas ir izvēlējušās “interpretēt” pušu gribu sākotnējā darījuma gaismā, uzskatot, ka atkarībā no valūtas, kurā ticis piešķirts aizdevums, mainīgais parametrs, kurš būtu iekļaujams procentu sastāvā, ir EURIBOR/LIBOR, jo ir pamats interpretēt, ka ar “mainīgo atsauces likmi, kas izlikta bankas telpās” puses ir izdarījušas atsauci uz indeksu Euribor/mēnesī.
- 26 Arī šis viedoklis ir kritizējams, jo, pirmkārt, konkrētā aizdevuma līguma noslēgšanas brīdī Rumānijas tiesībās nepastāvēja neviena tiesību norma, kas ļautu tiesai koriģēt līgumu, pārformulējot noteikumu par procentu aprēķina kārtību.

Otrkārt, tajā dienā nepastāvēja arī dispozitīvas tiesību normas par mainīgas procentu likmes noteikšanas metodēm, ko tiesas varētu izmantot atbilstoši Tiesas judikatūrai (spriedums *Kásler* un *Káslerné Rábai*). Treškārt, tiesas saskartos ar praktiskām grūtībām, jo tām būtu jāizvēlas starp atšķirīgiem parametriem (1 mēneša, 3 mēnešu, 6 mēnešu, 12 mēnešu EURIBOR/LIBOR), un tām būtu sarežģīti attaisnot viena vai cita parametra izvēli.

- 27 **Trešais viedoklis** ir tāds, ka gadījumā, ja līguma noteikums par kārtību, kādā aprēķināmi procenti, kas piemērojami no aizdevuma piešķiršanas otrā gada, ir atzīts par daļēji spēkā neesošu (ciktāl tas attiecas uz nepārskatāmo mainīguma elementu), procenti ir jāaprēķina tikai atbilstoši fiksētajai maržai, kas tiek saglabāta.
- 28 Šādas judikatūras prakses argumentācija ir tāda, ka līguma noteikuma daļa, kurā ir noteikta procentu aprēķinā izmantojamā fiksētā marža, nav atzīta par spēkā neesošu un tāpēc to nevar nedz grozīt, nedz svītrot no līguma. No līguma ir jāizskauž tikai līgumā noteiktais mehānisms, uz kura pamata šādai fiksētai maržai pievienojas bankas vienpusēji un iekšēji noteikta procentu marža. Tāpēc līgums var palikt spēkā ar līgumiski pieņemto fiksēto maržu, nekādi nenodarot patērētājam kaitējumu.
- 29 Līdz ar to tiek uzskatīts, ka, kaut arī līgums tiek *de facto* pārveidots par fiksētas likmes līgumu, tas var turpināt pastāvēt šādā formā tiktāl, ciktāl tas atbilst pušu gribai, nav negodīgs un atbilst Tiesas judikatūrai, kas liek svītrot negodīgos noteikumus un saglabāt neskartus pārējos noteikumus, ja līgums var turpināt pastāvēt, tiesai neiejaucoties procentu likmes aprēķina mehānismā.
- 30 **Ceturtais viedoklis** ir tāds, ka gadījumā, ja līguma noteikums par kārtību, kādā aprēķināmi procenti, kas piemērojami no aizdevuma piešķiršanas otrā gada, ir atzīts par negodīgu, paliek piemērojams noteikums par pirmajā gadā piemērojamo procentu likmes noteikšanas metodi.
- 31 Šāda mazākuma pārstāvētā viedokļa pamatojums ir tāds, ka starp lietas pusēm noslēgtajā aizdevuma līgumā vienīgā skaidrā norāde uz procentiem ir atsauce uz pirmajā gadā piemērojamajiem procentiem, kas noteikti ar fiksētu procentu likmi, un tāpēc patērētājam var būt saistoši tikai šie pēdējie, jo par tiem viņš zināja jau aizdevuma līguma noslēgšanas brīdī un bija tos apstiprinājis līgumattiecību rašanās brīdī.
- 32 Šāds risinājums tomēr esot kritizējams, pirmkārt, tāpēc ka tiek saglabāti procenti, kas noteikti tikai pirmajam līguma gadam, un, otrkārt, tāpēc ka tiek paredzēta iejaukšanās līgumā un procentu mainīguma izskaušana.
- 33 Iesniedzējtiesa norāda, ka valsts mērogā tiesnešu forumos, kuros analizētas neviendabīgas prakses situācijas, ir rasts secinājums, ka līgumattiecībās tiesa iejaukties nedrīkst.